

Svar på frågor om vindkraft

För att ge en rättvis bild av vindkraft, följer här svar på en rad frågor som uppstått bland kommunmedborgare angående vindkraft.

Vad är kommunens roll i vindkraftshänseende?

Kommunen har beslutat ställa sig positiv till vindkraft av både miljömässiga och näringspolitiska orsaker. Kommunen har upprättat en ny översiktsplan där ett antal områden som bedömts lämpliga för vindkraft har angivits. Det är dock bara ifråga om mindre projekt med färre än 7 vindkraftverk som kommunens miljö och byggnämnd kan ge tillstånd. I alla övriga fall är det Länsstyrelsen som beslutar. Dock finns i samtliga fall möjligheter till överprövning av miljödomstol.

Får kommunen någon direkt ekonomisk fördel?

Vid alla projekt tas ut avgift för byggnämnan för varje vindkraftverk. När det gäller frågan om bygdepeng till kommunen, har kommunen ingen rätt att kräva detta. Men förhandlingar med projektör kan möjligen resultera i att denne avstår en årlig summa godvilligt. I södra Sverige har bygdepeng till omkringliggande byar i flera fall utbetalats i storleksordningen ca 10 000 kr per verk och år. I Jämtland har en frivillig överenskommelse om 1 % av bruttoproduktionen ingåtts. Det ger i så fall mer. Påtryckningar på kommunnivå mot regeringen pågår för att lagstadga om årlig avgift till kommuner från projektörerna.

En annan möjlighet skulle kunna vara att kommunen fick ta in fastighetsskatten i stället för staten, i likhet med fastighetsavgiften som kommunen får in för till exempel småbostadshus. (0,75 % av taxeringsvärdet för hus och tomt, upp till just nu 6362 kr.) Fastighetsskatten för vindkraftverk är 0,2 % av taxeringsvärdet. Det innebär 20-25 000 kr/år, och vid 100 vindkraftverk över 2 miljoner!

Kommunen hoppas naturligtvis att, förutom tillfälliga arbeten för entreprenadfirmor och andra vid byggnationen, även i kommunen boende ska få arbete som servicetekniker. Det kan behövas ett 20-tal sådana om utbyggnad sker i den omfattning som är förprojekterad i kommunen. Rimligen vill en del av dessa tekniker bo på bekvämt avstånd från vindkraftparkerna. Men då behövs utbildning, och den kan man få på bland annat Hjalmar Strömmer-skolan i Strömsund. Just nu råder brist på utbildade tekniker. Personal behövs även under året för plogning och skötsel av vägar i parkerna.

Hur är det med de miljömässiga fördelarna?

Den energi som åtgår vid tillverkning, transport och rivning, återvinns efter bara ca 5 mån produktion av vindkraftverket. Jämfört med kol och olja sparar ett vindkraftverk på 2 MW in 1700 ton CO₂ per år och 5800 kg SO₂ och 5200 kg NO_x. Vi har avtal med EU om att bygga ut vår vindkraftkapacitet väsentligt, inte i första hand för att vi behöver allt själva, utan i ett

helhetsperspektiv för Europa och övriga världen. Det är då nationalekonomisk vinst att sälja överskottet av el till andra länder.

Hur blir det med buller från vindkraftverken?

Den bullernivå nära bostäder på maximalt 40 dBA som tillåts, kan jämföras vid en viskning eller ett kylskåp i ett i övrigt tomt kök. Normalt samtal sker vid 60 dBA. Eftersom decibelskalan är logaritmisk innebär det en teknisk fördubbling av ljudtrycket vid varje ökning av 3 dBA, och en hörbar fördubbling för människoörat vid ca 9 dBA. Det innebär att ett vanligt samtal sker vid mer än tredubbel ljudnivå mot ljud från vindkraftverk. I en jämförelse med tillåtna ljudvärden nattetid från en hundgård som är på 55 dBA, är ljudet från vindkraft försumbart. När vinden är stark och vindkraftverken går för fullt hörs de inte på grund av de ljud som då alstras från skogen.

Hur blir det med ljuset från varningslamporna på verken?

Enligt nuvarande lagstiftning krävs det rött lågintensivt sken om totalhöjden understiger 150 m, och vitt högintensivt sken över 150 m, vid mörker skymning och gryning. Det blir aldrig fråga om någon blinkande julgran, ljuset synkroniseras så att alla lampor blinkar samtidigt. Bara för verk i ytterkanter av vindkraftparker krävs högintensivt ljus. Forsök pågår nu med radarbaserad tändning av lampor när flyg närmar sig. Troligen blir detta system, som redan nu är etablerat i bland annat Norge, en möjlighet som gör att ljusen är släckta större del av den mörka tiden av dygnet. Bestämmelser finns redan nu att det högintensiva ljuset inte får synas på marken de närmaste kilometerna från verken.

Hur blir det med synligheten av vindkraftverken för närboende?

I de flesta fall kommer de närmast boende att se mindre av verken än de som bor en bit ifrån, därför att skog i närheten skymmer verken. Helt klart blir vindkraftverken på visst håll väl synliga, särskilt från andra höjder. Skillnaden med vindkraftverk idag och för några år sedan är att på grund av att de tidigare verken var små, så roterade bladen väldigt snabbt, vilket upplevdes stressande. Nutida stora verk går betydligt långsammare i antal varv/min, och upplevs därför som harmoniska.

Gör risk för iskast det förbjudet att vistas i vindkraftparker?

Elforsk, vilket är de svenska elföretagens forsknings- och utvecklings AB, föreslår ett säkerhetsavstånd beroende på storleken av vindkraftverken på ca 300 m, där varningstavlor behöver uppsättas. Det betyder inte att det är förbjudet, men att det i viss väderlek med risk för isbildning (nära noll grader), inte rekommenderas att man vistas där. Ännu har inget djur eller människa noterats att ha drabbats. Få är i rörelse i skog och mark vid hård blåst då risk för långa kast av is från bladen föreligger. För projektören innebär is på rotorbladen produktionsförlust, därför satsar man nu på och utprovar uppvärmning av bladen.

Omöjliggörs jakt i vindkraftparker?

I och med att kravet på detaljplan slopats, finns inga begränsningar för jakt i vindkraftparker. På samma sätt som jaktlag och bolag som utför skogsavverkning samråder, kommer samverkan med vindkraftens servicelag att ske. Fler vägar innebär både fördelar och nackdelar för jakt.

Störs djur och fåglar av vindkraftverken?

Undersökningar visar att djur och fåglar störs i mycket liten omfattning. På vissa platser i södra Sverige har antalet fåglar blivit större efter byggnation! Djur och fåglar störs inte av järn och betong och ljud från dessa. Men väl av människor som vistas i skog och mark. Samernas farhåga för vindkraft i fjällen rör också mest den ökade aktiviteten av människor på grund av fler vägar, inte verken i sig. I synnerhet under kalvingsperioden.

Kommer landskapet att styckas sönder av nya skogsbilvägar?

Genomsnittligt byggs bara hälften av behövliga vägar nytt. Resten finns oftast i form av befintliga skogsbilvägar som behöver viss förbättring och förstärkning. Sällan breddning, eftersom delar till verken transporteras på vanliga lastbilar. I de flesta fallen är både markägare och bärplockare med flera glada över förbättrat vägnät. Samerna är dock inte odelat positiva till fler vägar i vinterbeteslanden, vilka kan göra att renarna sprids ut mer.

Är inte vindkraften subventionerad av staten?

Svaret är i dag nej. Tidigare fanns ett statligt bidrag vid byggande av vindkraft med några öre per kW. För närvarande håller detta på att fasas ut för vindkraft till havs. För vindkraft på land upphörde bidraget för två år sedan. I likhet med vattenkraft och biokraft får elproducenten inom vindkraft elcertifikatavgift. Denna avgift betalar konsumenterna inte staten. Av de elcertifikatavgifter som utbetalas till producenterna, får el från Biokraft (ved, torv m.m.), 84 % eller 10,6 miljarder. Resterande 16 % delas ungefär lika mellan vatten- och vindkraft. Ifråga om skattebefriad el, gäller detta bara medlemmar i andelsföreningar, som betalat ca 6000 kr per 1000 kWh i förväg köpt effekt, för den förbrukning man själv har, eller om t.ex. kommunen äger ett vindkraftverk och själv förbrukar denna el i skolor mm. Inte ifråga om försäljning av el.

Finns fler frågor av allmän karaktär eller om vindkraftverkens konstruktion, kontakta Per-Gunnar Israelsson, per-gunnar.israelsson@pingst.se eller telefon 0941 – 149 49.